

РЕЦЕНЗІЇ

**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ ЛЕНГЕР ЯНИ ІВАНІВНИ НА ТЕМУ
«МУНІЦИПАЛЬНО-ПРАВОВІ КОЛІЗІЇ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ»**

Магновський І.Й.

професор кафедри міжнародного, конституційного та адміністративного права
*Івано-Франківський юридичний інститут
Національний університет «Одеська юридична академія»*

Актуальність теми дослідження зумовлюється глибоким реформуванням усіх сфер життя українського суспільства (політичної, економічної, соціальної), що відбувається нині. Це створює необхідність ретельного та всебічного дослідження соціально-економічних протиріч, які виникають у суспільстві, а особливо протиріч, що виникають у суспільних відносинах, які регулюються правом.

Законодавство являє собою складну, багатоваріантну структуру, яка містить багато неузгодженостей і протиріч. Труднощі становлення й розвитку правової системи України зумовили підвищений інтерес до вивчення природи протиріч у праві.

Невідповідність між нормативним регулюванням і реальним станом суспільних відносин, низька ефективність значної частини законодавства багато в чому пояснюються необ'єктивним, поверхневим підходом до дослідження цієї проблеми. Виявлення й дослідження конкретних причин, що викликають суперечності та нестабільність суспільних відносин у державі, є актуальним завданням юридичної науки.

Протиріччя в праві є лише частиною соціальних протиріч, при цьому найбільш суттєвою та значною їх частиною. Зумовлено це тим впливом, який має право на розвиток соціальних відносин.

Визначаючи протиріччя в нормативно-правових актах як протиріччя в суспільних відносинах, урегульованих нормами права, варто сказати, що вони вкрай неоднорідні за своєю структурою. Найбільш значущими й суттєвими протиріччями в праві є правові колізії – суперечності, що виникають між нормативно-правовими та (або) правозастосовними актами. Це положення пояснюється тим, що суперечності, які виникають на основі взаємовиключних нормативних і правозастосовних актів, самі по собі вже є передумовою виникнення нових соціальних протиріч, що підсилюють нестабільність суспільних відносин.

Правові колізії істотно впливають на законодавство та свідчать про серйозні проблеми в його розвитку. Внутрішня й зовнішня узгодженість нормативно-правових актів, відсутність протиріч між ними є необхідною умовою ефективності системи законодавства. Виникнення та наростаюча гострота муніципально-правових колізій багато в чому зумовлюються неповнотою правового регулювання суспільних відносин, порушенням правил юридичної техніки під час прийняття нормативно-правових

актів, недостатньо ефективними способами попередження й вирішення останніх.

Віддаючи належне своїм попередникам, автор монографії слушно зазначає, що дотепер було відсутнє комплексне дослідження муніципально-правових колізій. Відтак варто наголосити на тому, що рецензована праця повною мірою заповнює вказану прогалину.

Робота привертає увагу низкою позитивних якостей, положень наукової новизни, цінною інформацією та поданими даними.

Представлена структура монографії, безумовно, є оптимальною та такою, що прямо пов'язана з висвітленням питань, які стосуються муніципально-правових колізій. Це допомагає сприйняттю складних специфічних проблем, що виникають у зв'язку з виявленням і розв'язанням муніципально-правових колізій, а також дає додаткові аргументи на користь обстоюваних автором позицій.

Загалом розглянути в межах рецензії всі питання, порушені Я.І. Ленгер, не виявляється можливим, як і відзначити всі позитивні сторони цієї монографії, тому вважаємо за доцільне зосередити увагу на окремих положеннях дослідження, які, на нашу думку, є особливо корисними.

Так, на основі проведеного аналізу автором подано висновок про те, що в місцевому самоврядуванні наразі переважають колізії, які виникли в результаті недоліків під час застосування правил, способів і методів юридичної техніки. Окрім того, до причин виникнення колізій у муніципальному праві можна віднести недостатнє врахування особливостей розвитку кожної конкретної адміністративно-територіальної громади, потреб та інтересів територіальної громади, відсутність фінансових і матеріальних ресурсів для вирішення всіх питань місцевого значення, перевищення органами місцевого самоврядування своїх повноважень, швидкозмінне законодавство у сфері регулювання муніципально-правових відносин.

Слушно є також обстоювана Я.І. Ленгер позиція про те, що всі наявні в країні муніципально-правові колізії доцільно поділити на дві великі групи. Першу утворюють класичні муніципально-правові колізії, що виникають між різними елементами правової системи, між різними або однаковими за силою нормативно-правовими актами, які ще можна називати ієрархічними муніципально-правовими колізіями. Другу групу муніципально-правових колізій складають компетенції, які виникають через недостатність у норма-

тивному закріпленні й розмежуванні повноважень і компетенції.

На особливу увагу заслуговують сформульовані автором висновки, що найбільш поширеними причинами виникнення муніципально-правових колізій є недостатність належної правової експертизи актів, які видаються органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами; недосконалість муніципальної правотворчості та відсутність визначеної ієрархії нормативно-правових актів країни, що ускладнює попередження й ефективне усунення колізій.

Варто також зазначити, що дослідження Я.І. Ленгер базується на комплексному, системному підході, характеризується відповідним рівнем наукових узагальнень, що знач-

ною мірою зумовлено характером дослідницької бази. Автор показала глибокі знання з теми, уміння узагальнювати та аналізувати нормативні матеріали й спеціальну літературу, робити правильні, науково обґрунтовані висновки, формулювати визначення правових понять і пропозицій з удосконалення законодавства. Без сумнівів, позитивною рисою монографії є глибоке знання автором зазначеного наукового дослідження конкретних проблем галузевого характеру.

Таким чином, монографія є глибокою науковою працею, яка буде корисною та цікавою для вчених, викладачів, аспірантів, студентів юридичних університетів і факультетів, а також усіх, хто цікавиться проблемами розвитку муніципального права в Україні.